

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	18.09.2026, Rapla
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Carmee Lisette Pomerants
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	26263000472
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 199 lg 2 p 9
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX XXX (ik XXX)
Kuriteo toimepanemise aeg:	21.07.2026; 28.07.2026; 14.08.2026

Kriminaalasjas nr 26263000472 alustati 24.08.2026 kriminaalmenetlust KarS § 199 lg 2 p 9 tunnustel.

XXX XXXile on esitatud kahtlustus KarS § 199 lg 2 p 9 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema **21.07.2026** kella 18:46 ajal Raplamaal XXX vallas XXX XXX külas XXX XXX asuvas AS Prisma Peremarketile kuuluvast XXX kauplusest võttis võõra vallasasja ebaseadusliku omastamise eesmärgil 1 tk vormileib musta küüslauguga maksumusega 3.99 eurot, maksis osa ostukorvis olnud toodete eest, kuid lahkus kauplusest vormileiva eest tasumata, tekitades AS Prisma Peremarketile varalise kahju summas 3.99 eurot.

Samuti tema, **28.07.2026** kella 20:12 ajal Raplamaal XXX vallas XXX külas XXX XXX asuvas AS Prisma Peremarketile kuuluvast XXX kauplusest võttis võõra vallasasja ebaseadusliku omastamise eesmärgil 1tk tume Ciabatta hinnaga 3.35 eurot, maksis osa ostukorvis olnud toodete eest, kuid lahkus kauplusest ciabatta eest tasumata, tekitades AS Prisma Peremarketile varalise kahju summas 3.35 eurot.

Samuti tema, **14.08.2026** kella 19:23 ajal Raplamaal XXX vallas XXX külas XXX XXX asuvas AS Prisma Peremarketile kuuluvast XXX kauplusest võttis võõra vallasasja ebaseadusliku omastamise eesmärgil 1tk tume Ciabatta hinnaga 3.35 eurot ja 1 tk vormileib musta küüslauguga hinnaga 3.99 eurot, maksis osa ostukorvis olnud toodete eest, kuid lahkus kauplusest vormileiva ja ciabatta eest tasumata, tekitades AS Prisma Peremarketile varalise kahju kogusummas 7.34 eurot.

KrMS § 202 lg 1 ja lg 2 sätestavad, et kriminaalmenetluse võib lõpetada teise astme kuriteos avaliku menetlushuvi puudumise korral, kui kahtlustatava süü ei ole suur ja kui kahtlustatav on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja on tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud määratud tähtjaks, nõustunud maksma kindla summa riigituludesse või nõustunud tegema kindla arvu tunde üldkasulikku tööd. Kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lg-tes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks avaliku menetlushuvi puudumise tõttu ja kuna isiku süü ei ole suur.

XXX XXXile esitatud kahtlustuse näol on tegemist teise astme kuriteoga. KarS § 199 lg 2 eest ei näe karistusseadustik ette alammäärana vangistust, vaid rahalise karistuse. Sanktsiooni maksimummääraks on kuni viieaastane vangistus.

KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist, ning erinevaid preventsioone. Arvesse võetakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja poolt sätestatud karistust. Eelnevad kaalutlused ei võimalda teha järeldust, et kahtlustatava süü oleks piisavalt suur, et õigustada tema suhtes kohest kriminaalrepressiooni kohaldamist.

Kriminaalasjas kogutud materjalidest nähtub, et kahtlustatav on oma süülise tegevusega tekitanud kannatanule Prisma Peremarketid AS-ile varalist kahju summas 14,68 eurot, mille kahtlustatav on kannatanule vabatahtlikult hüvitanud. Kahtlustatav on nõus tema suhtes esitatud kahtlustusega ning tunnistas oma süüd. Samuti on XXX XXX 18.09.2026 prokuratuuris kinnitanud, et on saanud aru toimepandud teo keelatusel ja väljendanud kahetsust. Kahtlustatavale etteheidetavate süütegude puhul pole küll tegemist ühekordse teoaktiga, kuid kõik kolm varguse episoodi on toime pandud lühikese ajavahemiku jooksul, u kolme nädala jooksul (21.07-14.08.2026), ning samuti polnud varguste objektiks olnud esemete väärtus suur (kahju kogusumma 14,68 eurot). Ka seadusandja valikuks on olnud väheväärtuslike vallasasjade, s.o väärtusega alla 200,01 euro varguse karistamist väärtelise. Käesoleval juhul võimaldab kahtlustatava tegevust kuriteona käsitleda üksnes selle süstemaatilisisus.

Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur, ning on reeglina olemas juhtudel, kus menetluse jätkamine on vajalik üld- või eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt. Eripreventatiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepanemine isiku karistamisest loobumine võib eeldatavasti tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda tõenäosust on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, s.o kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga.

XXX XXXi puhul on tegemist varem kriminaal- ja väärtekorras karistamata isikuga ning samuti ei ole prokuratuuri andmetel tema suhtes käimas ühtegi teist kriminaalmenetlust. XXX XXXi osas on 27.11.2023 lõpetatud kriminaalmenetlus KrMS § 202 alusel, määrusest nähtuvalt oli XXX XXX samuti alust kahtlustada KarS § 199 lg 2 p 9 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. Määrusega kohustati XXX XXXit maksma riigitulusesse 400 eurot ühe kuu jooksul määruse allkirjastamist, viidatud kohustuse on XXX XXX nõuetekohaselt täitnud. Vaatamata asjaolule, et ka käesolevaga on XXX XXXit alust taas kahtlustada KarS § 199 lg 2 p 9 järgi kvalifitseeritavas kuriteos, leiab prokurör, et XXX XXXit on võimalik suunata õiguskuulekale teele, ilma teda kohtu alla andmiseta, vaid kohaldades tema suhtes mõjutusvahendina üldkasuliku töö tundide määramist. XXX XXX on 02.09.2026 kahtlustatavana ülekuulamisel selgitanud, et tema teod olid ajendatud soovist heastada kogukonnalt saadud abi, pannes ebaseaduslikult omastatud tooted toidukappi. XXX XXXi teguviis väärneb küll hukkamõistmist, kuid prokuröri hinnangul ei pea seda tegema ilmingimata kriminaalkorras karistamisega. XXX XXXil on võimalik ühiskonda panustada ning samas toimepandud kuritegu heastada läbi üldkasuliku töö. Nimetatud mõjutusvahend koos kohustusega hoiduda aasta jooksul uute varavastaste kuritegude toimepanemisest, on prokuröri arvates piisavad XXX XXXi poolt toimepandud tegude suhtes riikliku hukkamõistu väljendamiseks.

Üldpreventatiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Sellised kuriteod, milles menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventatiivsete

kaalutlustega, kajastuvad Riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise nr RP-1-2/22/1 punktis 3.2 ja 3.3. Täpsemalt näeb viidatud juhise punktis 3.3.7 avaliku menetlushuvi juhul, kui KarS § 199 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemisel tekitatud kahju ületab olulise kahju määra, mis KarS § 12¹ p 1 järgi on 4000 eurot. Käesoleval juhul olulise kahju tekkimist möönda ei saa.

Juhise 3.2.1 järgi on avalik menetlushuvi olemas ka juhul kui kahtlustatava suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist kolme aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui kahtlustatav on uue kuriteo toimepanemise ajal kohtu poolt määratud katseajal või kui kahtlustataval on kustumata karistus tahtliku kuriteo eest. Kuigi XXX XXXi suhtes on 27.11.2023, s.o vähem kui kolm aastat tagasi kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud, rõhutab prokurör täiendavalt, et käesoleva teo toimepanemise asjaolud ja teo iseloom ning kahtlustatava isiksus ei anna alust arvata, et XXX XXXi kriminaalkorras karistamisest loobumine võib tingida kuritegude toimepanemise jätkamise.

Kokkuvõtvalt puudub prokuröri hinnangul käesoleval juhul avalik menetlushuvi. XXX XXXile etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning tema õiguskäitumisele suunamine on prokuröri arvates võimalik saavutada ka muude vahenditega kui kriminaalkorras karistamisega. Samuti on võimalik KarS § 56 lg 1 sätestatu üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutada ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Võttes arvesse kuriteo asjaolusid ja kahtlustatava isiksust, puudub prokuröri hinnangul alus arvata, et kahtlustatav jätkab edaspidi kuritegude toimepanemist.

Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning kahtlustatav on vabatahtlikult hüvitanud kuriteoga tekitatud kahju, siis prokurör leiab, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX XXXi suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 26263000472 menetlus.

2. Määratud kohustuse liik:

Kohustada XXX XXX:

- **Teha 80 (kaheksakümmend) tundi üldkasulikku tööd. Tähtajaks määrata 6 (kuus) kuud, s.t viimane täitmise tähtpäev on 18.03.2027.**
- **hoiduma uute varavastaste kuritegude toimepanemisest. Nimetatud nõudest kinnipidamist kontrollitakse käesoleva kriminaalasja raames ühe aasta jooksul, s.o kuni 18.09.2027.**

Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.

4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.

5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kogutud.

6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.

7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kannatanule Prisma Peremarketid AS, Pärnu kriminaalhooldusosakonnale. Kahtlustatavale XXX XXXile on lõpetamise määrus 18.09.2026 prokuratuuris kätte antud.

8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse

lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

9. Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Carmee Lisette Pomerants
abiprokurör

Kui isik, kelle suhtes on kriminaalmenetlus lõpetatud KrMS § 202 kohaselt, ei täida talle pandud kohustusi, uuendab prokurör kriminaalmenetluse.

Allkirjaga kinnitan, et olen kriminaalasja lõpetamisega nõus, olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse kätte saanud, mulle on selgitatud kohustuste mittetäitmise tagajärgi ning olen kohustustega nõus:

XXX XXX